

Layihənin istiqaməti: Azərbaycanın dövlətçilik tarixinin, milli adət-ənənələrinin, elm və mədəniyyətinin təbliği

№ 114 (2148) 10 oktyabr 2020-ci il

Azərbaycan Respublikasının
Prezidenti yanında
Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin
İnkişafına
Dövlət Dəstəyi Fondu

(əvvəli ötən sayımızda)

Həmin lent yazısı Azərbaycan radiosunun Qızıl fondunda saxlanılır. Təkcə bu deyil, aşiq Əhliman Şirvanlının, aşiq Ağamurad Mərzəngəlinin və sair sənətkarların repertuarında aşiq Əhmədin şeir və qoşmaları geniş yer tutur və bu gün də toylarda, məclislərdə, el şənliklərində böyük fəxrlə səsləndirilir. Aşiq Əhmədin ustad aşiq Şakirin vəfatına həsr etdiyi qəzəl tipli şeirləri bu gün də dillər əzbəridir və xanəndə-

dıcılığını çox sevirdi. Aşiq Əhmədin məclisinə hörmətli, tanınmış ziyalılar, sənət adamları gəlmişdi. Sevimli müğənnimiz Rübabə Muradova, ustad aşiq Əkbər Cəfərov da həmin tədbirdə iştirak edirdilər. Aşiq Əhmədin bir sənətkar kimi çıxışları maraqla qarşılandı. Bir daha yəqin edildi ki, aşiq Əhməd Azərbaycan aşiq sənətinin çox istedadlı nümayəndələrindən biridir. Keçmiş tələbə yoldaşım Şəmistanla aşiq Əhmədin həmin yaradıcılıq gecəsini bu gün də yada salır, ustada rəhmət diləyirik.

miz Heydər Əliyev hər dəfə Kürdəmirə gələndə onu ilk qarşılayanların önündə ustad aşiq Əhməd də olurdu. Yadımdadır, belə görüşlərin birində sinəsində saz ulu öndərin qarşısında dayanan aşiq Əhməd həmin fərəhli anlarda bu misraları söylədi:

**Əhməd deyir, nursan Azərbaycana,
Sənə bənzər Heydər doğmaz hər ana,
Qüdrətinlə yaraşıqsan cahana,
Fikrin bənzər Peyğəmbərə, rəhbərim!
Xoş gəlmisən, Kürdəmirə, rəhbərim!**

**Əhməd sizlər bir anantək,
Qəlbim sınıb, sən sınıntək,
Min-min adsız qəhrəmantək
Məzarda lal yatan sazım.**

... Xalqımızın başına gətirilən müsibətlər - Qanlı 20 Yanvar hadisələri, Xocalı faciəsi, Qarabağ uğrunda döyüşlərdə canlarını qurban vermiş şəhidlərimizin vətənpərvərlik nümunələri, quduz düşməne qarşı mübarizə aparan xalqımızın haqq işi aşiq Əhməd yaradıcılığında geniş yer tutmuşdur.

Kim desə dünyadan doydum, yalandı...

lər tərəfindən xüsusi bir hissiyatla oxunur:

**Şakir, əcəl səni məndən ayırdı,
De, hansı diyarda görərəm səni?!
Ovda gəzdiyimiz şəhli çəməndə,
Turacılı bağlarda görərəm səni!**

**De, hara gedirsən bu bahar çağır?
Getmə, sənsiz qalar Şakir oylağı.
Gəzib-dolaşaram qışda qışlağı,
Yazda yaylaqlarda görərəm səni!**

**A qardaş, bu susmaq sənə yaraşmaz,
Dur, qurbanın olum, çal-oxu bir az.
Bir əlimdə qələm, bir əlimdə saz,
Çiçəkli bağlarda görərəm səni!**

**Əziz dost, nə qədər sağam dünyada,
Gələcəm yanına payı-piyadə,
Gündüz sinəndə saz, yaşıl tarlada,
Axşam toy-mağarda görərəm səni!**

**Əhməd deyir nədir bu qara xəbər?
Yayılır elbəel, şəhərbəşəhər,
Bu diri dünyada görməsəm əgər,
Girib daş məzarda görərəm səni!**

Mən aşiq Əhmədi toylarda, məclislərdə, el şənliklərində, dövlət tədbirlərində çox görmüşəm. Bakıda, Filarmoniya onun maraqlı ifalarına, xüsusən də özünə məxsus bir ahənglə şeir demək, bədahətən söz qoşmaq məharətinə heyran qalmışam. "Sinədəftər" sözü ki, var, bu eynilə aşiq Əhmədə də aid idi. O, sözə dəyər verən, sözün müqəddəsliyini uca tutan, sözün cövhərini oxucuya məharətlə çatdıran sənətkarlardan olub. Mən eşitmişəm ki, böyük ustad aşiq Mikayıl Azaflı aşiq Əhmədi "Şirvanın Ələsgəri" adlandırdı.

...1970-ci il idi. Bakıda - A.Şərifzadə adına "Aktyorlar evi"ndə aşiq Əhmədin 50 illiyi ilə əlaqədar onun yaradıcılıq gecəsi keçirilirdi. Mən onda tələbəydim. Aşiq Əhmədlə bağlı xəbəri eşidəndə böyük fəxrlə həmin tədbirə getdim. Tələbə yoldaşım Şəmistan da (tanınmış hərbi jurnalist - tədqiqatçı, polkovnik leytenant Şəmistan Nəzirli) mənimlə idi. O da aşiq Əhmədin yara-

Sözle yaradılan mənzərə

...Dil aç, telli sazım, Şirvan elindən - deyən aşiq Əhməd özünün "Salam verək" şeirində Vətən coğrafiyasının sanki kiçik bir mənzərəsini yaradıb. Bu mənzərədə o, sazı ilə birlikdə şairlər məskəni Qazağa, yurdumuzun dilbər guşəsi gözəl Qarabağa salam göndərmək, Göyazən dağını, şair Vurğunun bir vaxt qədəm qoyduğu yerləri, bərəkətli tarlaları, pambıqlı düzləri gəzib-dolaşmaq, səs-səsə verib, pərdə-pərdə ötürək hər yerdə şeir süfrəsi açmaq, elləri, oymaqları bu söz mətəhinə, şeir süfrəsinə qonaq etmək arzuları əks olunub:

**Dil aç, telli sazım, Şirvan elindən,
Gəl gedək Qazağa bir salam verək,
Vaqıfla bir yerdə Cıdır düzündən
Gözəl Qarabağa bir salam verək.**

**Göyazən dağının gezək zirvəsin,
Pambıqlı çöllərin, çarpaz cərgəsin.
Açaq söz mətəhin, şeir süfrəsin,
Hər elə, oymağa bir salam verək.**

**Ötək pərdə-pərdə, verək səs-səsə,
Ürək şad olarmı deyib-gülməsə.
Vurğun gəzən yeri bizə kim desə
Əhməd, o torpağa bir salam verək.**

Sənətkar ehtiramı

Aşiq Əhmədlə bağlı düşüncələr məni xəyalən ötən tarixli günlərə apardı. O günlərə ki, Ümummilli lideri-

Aşiq Əhməd şeirini deyəndən sonra özünün bir neçə şeirlər kitabını xatirə olaraq sevimli rəhbərə təqdim etdi. Sənətə və sənətkara həmişə yüksək dəyər verən Ulu öndər ustadın ona hədiyyə etdiyi kitabları özünə məxsus xoş təbəssümlə və həssaslıqla qəbul etdi.

Bu səmimi görüşlərdən sonra aşiq Əhmədin görkəmli rəhbərə olan dərin ehtiramı onun "Xoş gəlmisən Kürdəmirə, rəhbərim!" kitabında öz geniş ifadəsini tapmışdır.

Şəhid olan saz

Aşiq Əhməd 1941-ci ildə müharibəyə gedəndə sazını da özü ilə aparmışdı. Ağır döyüşlərin birində lap yaxınlıqda partlayan düşmən mermisi torpağı göyə sovurdu. Əhməd sazı ilə birlikdə torpağın altında qaldı. Gözünü açanda özünü qospitalda, həkimlərin əhatəsində gördü.

Huşu başına gələndə sazını soruşdu. Dedilər, rəhmətliyin oğlu, o partlayışda saz qalar?! Saz bir yana, az qala özün o dünyalıq olmuşdun. Əhməd kişi bu əhvalatı danışanda qəhərləndi, dedi: Vəziyyətim nə qədər ağır olsa da məhv olub itən sazıma görə ağladım. Bu itki məni aldığım yaralar qədər incidirdi...

Bəli, saz elə o itən oldu. Doğma sazinin xiffəti aşiq Əhmədi uzun illər rahat buraxmırdı. Elə o ağır günlərdə "İtən sazım" adlı şeir yazdı. Cəbhədən qayıtsa da sazını unuda bilmirdi. Ürəyini boşaltmaq üçün sonralar "İtən sazım" adlı bir şeirlər kitabı yazıb çap etdirdi.

Aşiq "İtən sazım" şeirində yazırdı:

**Qanlı-qadali illərdə
Sinəm üstə ötən sazım,
Əsgər kimi cəbhələrdə
Şəhid olub itən sazım.**

Mən dəfələrlə görürdüm ki, ömrünün yaşlı çağlarını yaşayan aşiq Əhməd dəfələrlə döyüş bölgələrinə gedir, səngərlərdə keşik çəkən, sinəsini si-pər edən əsgərlərimizlə görüşür, öz şeirləri və ifaları ilə onları qələbəyə ruhlandırır.

... Aşiq Əhmədlə son görüşümüzdə o, mənə bir şəkil verdi. Saday bəyin şəklidir - dedi - qazamatda olanda çəkilib.

Bu o Saday bəydi ki, ömrünün axırınacan başının dəstəsi ilə Çar hökumətinə, sonralar da Sovetlərə qarşı mübarizə aparıb, elə bu yolda da canını qurban verib...

Mən şəkli ondan alıb çox maraqla, diqqətlə baxdım və minnətdarlıq hissi ilə dedim: Aşiq, çox sağ ol ki, bu tarixi şəkli indiyə qoruyub saxlamısan...

Vaxtilə adını atamdan, babamdan eşitdiyim Saday bəyin şəklini ilk dəfə görürdüm. Şekli özünə qaytarmaq istəyəndə dedi: Yox, qoy səndə qalsın, itib-batmasın. Yazı-pozu adamısan, vaxt olar nəse bir şey yazarsan...

Ustad aşiq Əhmədlə bu söhbətimizdən 12 il keçib. Arada diktofonumu açıb aşiq Əhmədin səsini eşidirəm və bu lent yazısından təsəlli alıram.

Aşiq Əhməd 2008-ci ildə dünyasını dəyişdi. Özünü bu dünyadan getdi, amma sənətinin izi qaldı, bir-birindən əziz xatirələri qaldı. Bir də vaxtilə yaşadığı küçəyə verilən adı qaldı. "Aşiq Əhməd küçəsi" - divara vurulmuş bu kiçik lövhə bu ustad sənətkarın böyüklüyündən xəbər verir və hər kəsə qürur hissi oya-dır. Allah ustada rəhmət eləsin!

Tofiq Abdullayev

AZƏRBAYCAN RESPUBLİKASININ
PREZİDENTİ YANINDA KÜTLƏVİ
İNFORMASIYA VASİTƏLƏRİNİN
İNKİŞAFINA DÖVLƏT DƏSTƏYİ
FONDUNUN MALİYYƏ YARDIMI İLƏ

